

Uzasadnienie podjęcia problematyki badawczej: Dążenie do stworzenia obszaru sprawiedliwości i bezpieczeństwa w Unii Europejskiej znajduje swój wyraz między innymi w tworzeniu takich instrumentów reakcji na przestępstwo, które pozwalają organom ścigania i wymiaru sprawiedliwości w stosunkowo bezproblemowy sposób zabezpieczyć i odebrać środki finansowe, które mogą służyć finansowaniu działań o charakterze przestępczym lub stanowić zysk z przestępstwa. Jednocześnie jednak nadmierne uproszczenie procedur umożliwiających konfiskatę środków finansowych może skutkować naruszeniem praw podstawowych i zasad ogólnych prawa Unii Europejskiej mających zapewniać jednostce ochronę przed ingerowaniem przez władzę publiczną w jej sferę prywatną. Przykładem instrumentu którego kwalifikacja prawna budzi wątpliwości w nauce i orzecznictwie (krajowym i europejskim) jest konfiskata rozszerzona. Jako, że od ustaleń w zakresie określenia prawnego charakteru danego instrumentu zależy zakres gwarancji chroniących jednostkę, rozbieżności dotyczące tej kwestii mogą skutkować przyjęciem, że konfiskata rozszerzona narusza prawa podstawowe i zasady ogólne prawa zawarte w Karcie Praw Podstawowych UE oraz w wewnętrznych porządkach prawnych Państw Członkowskich UE. Taki stan rzeczy może prowadzić do stwierdzenia niedopuszczalności stosowania konfiskaty rozszerzonej w ramach sądowej kontroli postępowań o charakterze międzypaństwowym, co może skutkować zachwianiem wzajemnego zaufania będącego podstawą współpracy w sprawach karnych na terenie UE. Z tych powodów problematyka konfiskaty rozszerzonej i jej uzasadnienie w kontekście praw podstawowych i zasad ogólnych prawa obowiązujących w UE i w jej Państwach Członkowskich nabiera dużego znaczenia i wymaga pogłębionych badań o charakterze prawno-porównawczym.

Opis badań: Badania w ramach przedmiotowego projektu realizowane będą wspólnie przez przedstawicieli nauk prawnych z 11 państw członkowskich UE (Austrii, Bułgarii, Chorwacji, Czech, Estonii, Finlandii, Grecji, Hiszpanii, Niemiec, Polski, Węgier) różniących się: położeniem w środku lub na obrzeżach UE, w strefie Schengen lub poza jej granicami, różnym poziomem PKB, zaawansowaniem technologicznym, czasem przystąpienia do UE i sposobem ujęcia konfiskaty rozszerzonej w wewnętrznym porządku prawnym. Zespół badawczy dokona prawnej oceny kształtu tego instrumentu w 11 porządkach prawnych (z uwzględnieniem orzecznictwa krajowego i europejskiego) oraz jego relacji do praw podstawowych i zasad ogólnych prawa UE, które powinny chronić wszystkich mieszkańców UE przed nadmierną ingerencją władzy publicznej w ich sferę prywatną. Na tej podstawie zostaną opracowane wymagania, jakie powinny spełniać instrumenty służące efektywnej ochronie bezpieczeństwa i zwalczaniu przestępczości na terenie UE, aby zachowana została ich zgodność z wymogami unijnej Karty Praw Podstawowych i wewnętrznych porządków prawnych Państw Członkowskich UE. W badaniach uwzględniona zostanie nadto problematyka możliwych różnic w zakresie postrzegania unijnych praw i zasad chroniących jednostkę.

Głównym celem badań realizowanych w ramach projektu jest opracowanie takiego uzasadnienia stosowania konfiskaty rozszerzonej, które byłoby akceptowalne dla organów legislacyjnych i orzeczniczych Państw Członkowskich UE i mogło stanowić punkt odniesienia dla innych instrumentów tego rodzaju.

Do **najważniejszych spodziewanych efektów badań** zaliczyć należy ustalenie / określenie:

- jakie czynniki w największym stopniu wpływają na kształt konfiskaty rozszerzonej w Państwach Członkowskich UE,
- w jaki sposób uzasadnia się zgodność tego instrumentu z prawami podstawowymi i zasadami ogólnymi prawa UE w wewnętrznych porządkach prawnych Państw Członkowskich UE,
- które z praw podstawowych i zasad ogólnych prawa UE ujętych w szczególności w Karcie Praw Podstawowych są w największym stopniu narażone na naruszenie w przypadku stosowania konfiskaty rozszerzonej lub równorzędnych instrumentów reakcji na przestępstwo,
- czy i w jakim zakresie możliwe jest w Państwach Członkowskich UE odmienne postrzeganie praw podstawowych i zasad ogólnych prawa UE służących ochronie jednostki przed inwazyjnymi działaniami władzy publicznej ukierunkowanymi na ściganie przestępczości i zapewnienie bezpieczeństwa,
- wyraźnych granic w jakich możliwe jest stosowanie konfiskaty rozszerzonej,
- oraz stworzenie uzasadnienia stosowania konfiskaty rozszerzonej w sposób zgodny z potrzebą efektywnej ochrony jednostki przed nadmierną ingerencją władzy publicznej w jej prawa i wolności, które mogłoby stanowić punkt odniesienia także dla innych instrumentów tego rodzaju.